

1

Маріупольський державний університет
(повне найменування вищого навчального закладу)
Кафедра німецької та французької філології

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Завідувач кафедри
Ю.М. Кажан
" 28 " серпня 20 20 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРАКТИЧНИЙ КУРС
ОСНОВНОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ (НІМЕЦЬКОЇ)
(Практика усного та писемного мовлення)

Освітньо-професійна програма	<u>Філологія. Мова та література</u> <u>(німецька)</u> <u>Середня освіта. Мова і література</u> <u>(німецька)</u>
Спеціальності	<u>035 Філологія. Мова та література</u> <u>(німецька)</u> <u>014 Середня освіта. Мова і</u> <u>література (німецька)</u>
Освітній ступінь	Бакалавр
Курс	IV
Факультет	іноземних мов

2020 – 2021 навчальний рік

Робоча програма з практичного курсу основної іноземної мови (німецької) (Практика усного та писемного мовлення) для студентів 4 курсу спеціальності 014 Середня освіта. Мова і література (німецька) та спеціальності 035 Філологія. Мова та література (німецька) денної форми навчання

(назва навчальної дисципліни)

Розробник: старший викладач кафедри німецької та французької філології Ганжело С.М.
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри німецької та французької філології

Протокол від “ 28 ” серпня 2020 року № 1

Завідувач кафедри *Ю.М.К.* (Кажан Ю.М.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 8	Галузь знань <u>01 Освіта/</u> (шифр і назва)	Нормативна (за вибором)	
	Напрямок підготовки		
Модулів – 4	Спеціальність (професійне спрямування): <u>014 Середня освіта</u> <u>035 Філологія</u> Спеціалізація " <u>Мова і література (німецька)</u> " <u>035.04 германські мови та літератури. Мова і література (німецька)</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 4		4-й	-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання <u>інтернетзавдання</u> (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин - 240		7-й, 8-й	-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента - 6	Освітній ступень: Бакалавр	год.	год.
		Практичні, семінарські	
		год. 96	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		год. 144	год.
		Індивідуальні завдання: год. 2	
Вид контролю: іспит (7 семестр) залік (8 семестр)			

Примітка:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – аудиторні заняття складають 40%

самостійна і індивідуальна роботи складають 60 %

2. 1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Головна практична мета цього курсу полягає у формуванні мовної, мовленнєвої, професійно-спрямованої, лінгвосоціокультурної та навчально-стратегічної компетентності студентів, які дозволяють вільно розмовляти на підставі володіння словниковим запасом та граматикую на рівні B1 згідно Загальноєвропейським рекомендаціям з мовної освіти. Для цього студенти вчаться читати, перекладати з німецької мови на рідну та з рідної на німецьку, писати, розуміти мову. Студенти отримують навички для подальшого вдосконалення своїх знань у галузі німецької мови.

Матеріал подається на комунікативній основі, яка спрямована на розвиток мовленнєвої діяльності студентів. Засвоєнні знання розширюються, поглиблюються та систематизуються на подальших курсах. Важливим є не тільки формування у студентів лінгвістичної та комунікативної компетентностей, але також знайомство з історією, культурою, соціальним життям Німеччини

2.2. ЗАВДАННЯ КУРСУ:

1. Формування, розвиток та закріплення навичок усного та писемного мовлення;
2. Розвиток навичок та вмінь аудіювання з подальшою репродукцією як рідною так і іноземною мовами;
3. Формування вмінь монологічного та діалогічного мовлення у межах заданої теми, а також у процесі усного непередбаченого мовлення.

Наприкінці 4 курсу студенти повинні володіти мовою на рівні B1 згідно Загальноєвропейським рекомендаціям з мовної освіти.

На цьому рівні володіння мовою студенти повинні навчитися:

- розуміти ізольовані фрази та широко вживані фрази, необхідні для повсякденного спілкування у сферах особистого побуту, сімейного життя, здійснення покупок, місцевої географії, роботи та навчання; зрозуміти основне з коротких, чітких, простих повідомлень та оголошень;
- спілкуватись у простих і звичайних ситуаціях, де необхідний простий і прямий обмін інформацією на знайомі та звичайні теми та про знайомі види діяльності; обговорювати щось при дуже коротких соціальних контактах;
- описувати простими мовними засобами вигляд свого оточення, найближче середовище і все, що пов'язане зі сферою безпосередніх потреб;
- читати короткі, прості тексти; знаходити конкретну, передбачувану інформацію у простих текстах повсякденного характеру, як, наприклад, реклама, оголошення, проспекти, меню, розклад (руху поїздів); розуміти короткі прості особисті листи;
- вживати серії виразів та речень, щоб описати простими словами свою сім'ю та інших людей, житлові умови, мій рівень освіти, попереднє або теперішнє місце роботи;
- писати короткі, прості записки та звернення, пов'язані з нагальними потребами; написати простого особистого листа, наприклад, із вдячністю комусь за щось

2.3. Компетентності:

Навчання з дисципліни «Основна іноземна мова» спрямоване на формування мовної, мовленнєвої, професійно-спрямованої, лінгвосоціокультурної та навчально-стратегічної компетентності студентів. По закінченню вивчення цієї дисципліни студенти повинні мати наступні знання та уміння:

Мовленнєва компетентність:

Усне мовлення – правильно вимовляти звуки і правильно інтонувати підготовлене повідомлення; переказувати прочитаний чи прослуханий текст; вести діалог в межах вивченого лексико-граматичного матеріалу; робити самостійне повідомлення за вивченою темою; відповідати на проблемні запитання; аргументувати.

Читання – читати вголос з правильною вимовою та інтонацією; читати про себе і розуміти нові тексти, які містять до 5% нових слів; знаходити ключові слова та вирази; визначати головну ідею тексту, ставити проблемні запитання за змістом тексту і відповідати на поставлені запитання для перевірки розуміння прочитаного.

Аудіювання – розуміти інструкції, короткі розповіді; розрізняти схожі слова; визначати паузи, визначати зміст незнайомих лексичних одиниць, відрізняти головне від другорядного.

Писемне мовлення – писати диктанти із знайомими та новими словами, які відповідають вивченим правилам орфографії; писати листи, короткі біографії, твори; перекладати письмово з рідної мови на німецьку речення, складені на основі вивченого лексичного і граматичного матеріалу.

На третьому курсі необхідно отримати, крім того, також основні відомості із галузей лексикології і словотвору, вивчити визначення кореневих й афіксальних морфем, багатозначності слова, поняття про лексичні синоніми, антоніми й омоніми, засвоїти особливості вимови й написання іншомовних слів, яка належить до обов'язкового для вивчення мінімуму; вільні й стійкі словосполучення; стилістичне забарвлення слів і фразеологічних одиниць, відмінності у лексичних засобах рідної й іноземної мов, основні способи словотвору: афіксація і словоскладання, розподіл способів словоскладання за частинами мови.

Мовна компетентність:

Фонологічна компетентність

Оволодіння фонетичною та орфоепічною нормами німецької мови. При аудіюванні вміти розпізнавати фоностилістичні аспекти усного мовлення з урахуванням відмінностей у діалектах; при говорінні володіти наявними орфоепічними нормами та вміти варіювати інтонацію та акцентувати наголосом логічно значущі аспекти висловлювання, використовувати сегментальні та супрасегментальні елементи різних фоностильових варіантів відповідно до комунікативної ситуації.

Грамматична компетентність

Знати граматичну будову мови, оволодіти наявними граматичними нормами, будувати висловлювання (усне письмове), самостійно обираючи граматичні конструкції відповідно до комунікативної ситуації. При аудіюванні та читанні розпізнавати та розуміти граматичні конструкції, які побутують у розмовному мовленні, однак є порушенням літературної норми.

Лексична компетентність

Об'єм лексичного запасу, який підлягає до засвоєння становить 1000 лексичних одиниць (слів і фразеологізмів) та належать до стилістично нейтральної лексики, яка

використовується у літературному і літературно-розмовному стилях спілкування. У цей обсяг включаються як лексика, засвоєна згідно із шкільною програмою так і мінімум фонетичних, граматичних і лексикологічних термінів, а також основні географічні назви плюс основні національності, лексичні мінімуми (перелік тем див. нижче). Студент має продуктивно та рецептивно використовувати лексичні одиниці у комунікації (усно, письмово). Спираючись на засвоєний вокабуляр вміти чітко формулювати думки, підкреслювати смислосначує з урахуванням функціонально-стильового аспекту лексичних одиниць.

Лінгвосоціокультурна компетентність

Знати особливості суспільства і культури спільноти країни, мова якої вивчається. Вміти пояснити та адекватно інтерпретувати отриману країнознавчу та соціокультурну інформацію, здійснювати міжкультурну комунікацію шляхом диференціації власного світогляду, самопізнання та самореалізації від світогляду, самопізнання та самореалізації «іншого».

Професійно-спрямована компетентність

Володіти професійно орієнтованими мовленнєвими стратегіями, необхідними для комунікації у процесі викладання іноземної мови, а саме:

- для реалізації комунікативної функції: вміти повідомляти, пояснювати, описувати, розповідати, інформувати, доводити до відома, опитувати, запитувати, доповнювати, уточнювати та інше;
- для реалізації інтерактивної функції: вміти давати поради, рекомендації, пропозиції, вміти вимагати, погоджуватися, застерігати, підбадьорювати, хвалити, визнавати, критикувати, переконувати, забороняти, пробачати тощо;
- для реалізації рецептивної функції: вміти цікавитися, дивуватися, висловлювати захват, розчарування, сумнів, уподобання, співчуття, вміти дорікати та інше.

Навчально-стратегічна компетентність

Володіти різними навчальними та комунікативними стратегіями та вміннями використовувати у процесі вивчення іноземної мови (німецької) і в ситуаціях реального міжкультурного спілкування. Ця компетентність складається із двох компетентностей: навчальної та стратегічної. Навчальна – здатність студента користуватися раціональними прийомами розумової праці, стратегіями оволодіння мовленнєвими, лінгвосоціокультурною і мовними компетентностями; самостійно удосконалюватися в міжкультурному спілкуванні. Навчальна компетентність передбачає також вміння студентів здійснювати пошук додаткових матеріалів за темою, використовуючи різноманітні джерела інформації. Важливим питанням є, безперечно, оволодіння учнями прийомами активної мовленнєвої взаємодії, індивідуальної, парної і групової роботи, технологією навчання у співробітництві. Стратегічна компетентність – здатність компенсувати у процесі спілкування недостатній рівень володіння ІМ, а також мовленнєвого і соціального досвіду спілкування іноземною мовою; здатність користуватися стратегіями міжкультурного спілкування.

Програма побудована за вимогами кредитно-трансферної системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах та узгоджена з примірною структурою змісту навчального курсу, рекомендованою Європейською Кредитно-Трансферною Системою (ECTS).

4. Програма навчальної дисципліни

I семестр

Змістовий модуль 3. Батьківщина це...

Тема 1. Батьківщина.

Тема 2 . Нова батьківщина.

Тема 3. Найкращі країни для еміграції.

Тема 4. Непорозуміння.

Тема 5. Інтеграція.

Змістовий модуль 2. Живемо разом.

Тема 1. Живемо разом.

Тема 2. Спорт проти насильства.

Тема 3. Бідність це не сором.

Тема 4. Я роблю світ таким, яким він мені подобається.

Тема 5. Маленька різниця (жінки та чоловіки).

II семестр

Змістовий модуль 3. Робота це пів життя?

Тема 1. Робота це...

Тема 2. Мій шлях до професії.

Тема 3. Мотивація – демотивація.

Тема 4. Співбесіда

Змістовий модуль 4. Захист навколишнього середовища.

Альтернативні види енергії

Тема 1. Проблеми навколишнього середовища.

Тема 2. Проблема забруднення повітря. За та проти електромобіля.

Тема 3. Проблема забруднення води та ґрунту.

Тема 4. Сортування сміття.

Тема 5. Альтернативні види енергії.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
I семестр												
Змістовий модуль 1. Батьківщина це...												
Тема 1. Батьківщина.	18	-	8	-	-	10	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Нова батьківщина.	14	-	6	-	-	8	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Найкращі країни для еміграції.	16	-	6	-	-	10	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Непорозуміння.	12	-	4	-	-	8	-	-	-	-	-	-
Тема 5. Інтеграція.	16	-	6	-	-	9	-	-	-	-	-	-
ІНДЗ	-	-	-	-	-	-						
Разом за змістовим модулем 1	75	-	30	-	-	45	-	-	-	-	-	-
Змістовий модуль 2. Живемо разом.												
Тема 1. Живемо разом.	18	-	8	-	-	10	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Спорт проти насильства.	12	-	4	-	-	8	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Бідність це не сором.	10	-	4	-	-	6	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Я роблю світ таким, яким він мені подобається.	18	-	8	-	-	10	-	-	-	-	-	-
Тема 5. Маленька різниця (жінки та чоловіки).	16	-	6	-	-	10	-	-	-	-	-	-
ІНДЗ	1	-	-	-	-	1	-					
Разом за змістовим модулем 2	75	-	30	-	-	44	-	-	-	-	-	-
Усього за I семестр	150	-	60	-	-	89						
II семестр												
Змістовий модуль 3. Робота це пів життя?												
Тема 1. Робота це...	14	-	6	-	-	8	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Мій шлях до професії.	10	-	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Мотивація – демотивація.	12	-	6	-	-	6	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Співбесіда	12	-	4	-	-	8	-	-	-	-	-	-
ІНДЗ	-	-	-	-	-	-						
Разом за змістовим модулем 3	48	-	18	-	-	30	-	-	-	-	-	-

Змістовий модуль 4. Захист навколишнього середовища. Альтернативні види енергії												
Тема 1. Проблеми навколишнього середовища.	12	-	6	-	-	6	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Проблема забруднення повітря. За та проти електромобіля.	10	-	4	-	-	6	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Проблема забруднення води та ґрунту.	7	-	4	-	-	3	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Сортування сміття.	6	-	2	-	-	4	-	-	-	-	-	-
Тема 5. Альтернативні види енергії.	6	-	2	-	-	4	-	-	-	-	-	-
ІНДЗ	1	-	-	-	1	-						
Разом за змістовим модулем 4	42	-	18	-	1	23	-	-	-	-	-	-
Усього годин за II семестр	90	-	36	-	1	53	-	-	-	-	-	-
Усього годин за рік	240		96	-	2	142	-					

5. Теми семінарських занять -

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Батьківщина.	8
2	Нова батьківщина.	6
3	Найкращі країни для еміграції.	6
4	Непорозуміння.	4
5	Інтеграція.	6
6	Живемо разом.	8
7	Спорт проти насильства.	4
8	Бідність це не сором.	4
9	Я роблю світ таким, яким він мені подобається.	8
10	Маленька різниця (жінки та чоловіки).	6
11	Робота це...	6
12	Мій шлях до професії.	2
13	Мотивація – демотивація.	6
14	Співбесіда.	4
15	Проблеми навколишнього середовища.	6
16	Проблема забруднення повітря. За та проти електромобіля.	4
17	Проблема забруднення води та ґрунту.	4
18	Сортування сміття.	2
19	Альтернативні види енергії.	2
	Разом	96

7. Теми лабораторних занять -

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Батьківщина.	10
2	Нова батьківщина.	8
3	Найкращі країни для еміграції.	10
4	Непорозуміння.	8
5	Інтеграція.	9
6	Живемо разом.	10
7	Спорт проти насильства.	8
8	Бідність це не сором.	6
9	Я роблю світ таким, яким він мені подобається.	10
10	Маленька різниця (жінки та чоловіки).	10
11	Робота це...	8
12	Мій шлях до професії.	8
13	Мотивація – демотивація.	6
14	Співбесіда.	8
15	Проблеми навколишнього середовища.	6
16	Проблема забруднення повітря. За та проти електромобіля.	6
17	Проблема забруднення води та ґрунту.	3
18	Сортування сміття.	4
19	Альтернативні види енергії.	4
	ІНДЗ	2
	Разом	144

1. Робота з компакт-диском для формування правильної вимови, відпрацювання правильного інтонування і поєднання звуків.
2. Виконання та написання вправ з граматики, робота з граматичними довідниками.
3. Читання текстів країнознавчого характеру зі словником, складання власних словників-мінімумів. Підготовка до дискусій за допомогою графіків, таблиць, асоціограм та фотографій.

9. Індивідуальні завдання

- ✓ Розробка портфолію курсу.
- ✓ Колаж за темою «Мої асоціації з Батьківщиною» (творче завдання)
- ✓ Читання та письмовий переказ тексту «Mein Glück in der neuen Heimat » с. 10 (Ute Koithan, Helen Schmitz Lehrbuch 2 Mittelstufe Aspekte 2)
- ✓ Виконання вправ до тексту (Ute Koithan, Helen Schmitz Lehrbuch 2 Mittelstufe Aspekte 2) с.10-11
- ✓ Виконання вправ (Ute Koithan, Helen Schmitz Arbeitsbuch 2 Mittelstufe Aspekte 2) с.6- 17
- ✓ Підготовка презентації за темою «Das Land, das meine neue Heimat werden könnte»
- ✓ Читання та письмовий переказ тексту «Zu Hause in Deutschland» (Ute Koithan, Helen Schmitz Lehrbuch 2 Mittelstufe Aspekte 2)с.18

- ✓ Перегляд відеоролику «Ganz von vorne beginnen» та письмове виконання завдань до нього (Ute Koithan, Helen Schmitz Lehrbuch 2 Mittelstufe Aspekte) с. 22-23
- ✓ Відберіть тексти за темою «Раннє вивчення іноземних мов.» і розробіть тестові завдання до них.
- ✓ Скласти перелік запозичених слів з німецької мови в українській.
- ✓ Виконання вправ (Ute Koithan, Helen Schmitz Arbeitsbuch 2 Mittelstufe Aspekte 2) с.18-29
- ✓ Підготовка до дискусії за темою«Frühes Fremdsprachenlernen» (письмове повідомлення)
- ✓ Читання та письмовий переказ тексту «Smalltalk- die Kunst der kleinen Worte» (Ute Koithan, Helen Schmitz Lehrbuch 2 Mittelstufe Aspekte 2)с.30
- ✓ Перегляд відеоролику «Was man mit dem Körper sagen kann» та письмове виконання завдань до нього (Ute Koithan, Helen Schmitz Lehrbuch 2 Mittelstufe Aspekte) с. 37-38

10. Методи навчання

Граматико-перекладний метод , аудіолінгвальний і аудіовізуальний та комунікативно-орієнтований підходи у навчанні німецької мови.

11. Методи контролю

Поточне тестування; оцінка за ІНДЗ; модульні контрольні роботи, підсумковий контроль

12. Розподіл балів, які отримують студенти

для екзамену (1 семестр)

Поточне тестування та самостійна робота										іспит	сума
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль №2						
T1	T2	T3	T4	T5	T1	T2	T3	T4	T5		
4	5	5	5	6	6	4	4	5	6	50	100

для заліку (2 семестр)

Поточне тестування та самостійна робота										Сума (залік)
Змістовий модуль №3					Змістовий модуль №4					
T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4	T5		
10	10	8	12	12	10	8	10	20		100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		

64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

Навчальний план, робоча програма навчальної дисципліни, підручники і навчальні посібники, словники, методичні вказівки, схеми, таблиці, електронні носії інформації, персональні комп'ютери, Інтернет, контрольні та тестові завдання.

14. Рекомендована література

Базова

1. Ute Koithan, Helen Schmitz, Tanja Sieber, Ralf Sonntag, Ralf-Peter Lösche **Aspekte** Mittelstufe Deutsch B2. Lehrbuch / Koithan Ute , Schmitz Helen. – Berlin und München, Langenscheidt KG, 2008 – 199 S.
2. Ute Koithan, Helen Schmitz, Tanja Sieber, Ralf Sonntag, Ralf-Peter Lösche **Aspekte** Mittelstufe Deutsch B2. Arbeitsbuch / Koithan Ute , Schmitz Helen. – Berlin und München, Langenscheidt KG, 2008 – 199 S.
3. Ганжело С.М. «Шлях до професії. Співбесіда. Робота» Методичні рекомендації з розвитку навичок усного та писемного мовлення (для студентів IV курсу ОС «Бакалавр» спеціальності «Мова та література (англійська)» – Маріуполь: МДУ 2019. –55 с.
4. Ганжело С.М. «ЗАХИСТ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА. АЛЬТЕРНАТИВНІ ВИДИ ЕНЕРГІЇ» Методичні рекомендації з розвитку навичок усного та писемного мовлення (для студентів IV курсу ОС «Бакалавр» спеціальності «014 Середня освіта. Мова і література (англійська)», спеціальності «014 Середня освіта. Мова і література (німецька)», спеціальності «035 Філологія. Мова та література (англійська)», спеціальності «035 Філологія. Мова та література (німецька)» – Маріуполь: МДУ 2020.– 70 с.

Допоміжна

1. Бориско Н.Ф. Deutsch ohne Probleme! / Н.Ф. Бориско Самоучитель немецкого языка (в двух томах). – К: ООО «ИП Логос», 2003.
2. O. Tschobotar . Deutsch als 2. Fremdsprache / Tschobotar O.. - Donezk, 2003. – 340с.
3. Супрун Н.И., Кулигина Т.И. Практический курс немецкого языка / Н.И.Супрун, Т.И. Кулигина. – М.: Ин. язык, 2004. – 416 с.
4. Gerbes Johannes. Umweltschutz in Deutschland./ Johannes Gerbes. – Leipzig: Schubert-Verlag, 2008. – 134 S.

15. Інформаційні ресурси

1. Вправи для самостійної роботи / Офіційний сайт Гете-Інституту. – Режим доступу: <http://www.goethe.de/z/50/Übungen/deindex.htm>
2. Тести для самостійної роботи. – Режим доступу: <http://www.testedich.de>
3. Вправи для самостійної роботи. – Режим доступу: <http://www.zickenpost.de>

4. Вправи для самостійної роботи. –Режим доступу: <http://www.goethe.de/z/50/alltag/r-the.htm>
5. Підручники з тестовими завданнями / Офіційний сайт Гете-Інституту. – Режим доступу: <http://www.goethe.de/z/50/Übungen/deindex.htm>;
6. Підручники з тестовими завданнями – Режим доступу: <http://www.testedich.de>
7. Підручники з тестовими завданнями – Режим доступу: <http://www.zickenpost.de>
8. Вправи для самостійної роботи. / Офіційний сайт Гете-Інституту. –Режим доступу: <http://www.goethe.de/z/50/alltag/r-the.htm>
9. Навчальні програми. – Режим доступу: www.lehrerfortbildung.bw.de/faecher/gkg/bsg-gk/
10. Словники. / Pons. –Режим доступу: <http://www.pons.de>
11. Підручники з тестовими завданнями. – Режим доступу: <http://dict.leo.org><http://2cu.at/liebesbrief/>
12. Підручники з тестовими завданнями / Офіційний сайт видавництва Hueber – Режим доступу: <http://www.hueber.de/tangram/lerner>